

Theater

NEDERLANDS GALA UITREIKING TONEELPRIJZEN

Met de hoogste **toneelonderscheidingen** voor mimespeler Karina Holla (een Theo d'Or) en voor de Vlaamse Bruno Vanden Broecke (een Louis d'Or) heeft de jury de Nederlandse theaterwereld verrast.

Door **Hein Janssen** en **Herien Wensink** Foto **Ivo van der Bent**

Surpriseshow

Karina Holla (staand) heeft de Theo d'Or gewonnen voor haar rol als stervende vrouw in *Romp*.

Karina Holla en Bruno Vanden Broecke zijn de winnaars van respectievelijk de Theo d'Or en de Louis d'Or, de belangrijkste Nederlandse toneelprijzen, die zondagavond werden uitgereikt in de Amsterdamse Stadsschouwburg op het Gala van het Nederlands Theater. Karina Holla kreeg de prijs voor beste actrice van het afgelopen seizoen voor haar opvallende rol als aan bed gekluisterde vrouw in de voorstelling *Romp* van De Gemeenschap. Karina Holla weet alle expressie en zeggingskracht van haar personage samen te ballen in hoofd en stem, aldus het juryrapport, waarin haar optreden wordt geprezen als 'zowel aangripend als jaloersmakend vitale en levendigheid'. Holla (68) heeft een eerbiedwaardige carrière als mimespeler, maar is nauwelijks bekend in de toneelwereld. Ze liet genomineerden Marike Heethink, die al vijf keer werd genomineerd en twee keer won, en Alejandra Theuss achter zich. Ook met de bekroning van Vanden Broecke koos de jury

voor een verrassende winnaar. De Vlaamse Vanden Broecke (43) werd verkozen boven Steven Van Watermessen en Felix Smit vanwege zijn grootste prestatie in de solo *Para*, van de Koninklijke Vlaamse Schouwburg (KVS). 'In alles is Bruno Vanden Broecke in *Para* een acteur die niet lijkt te acteren, hij wordt zijn personage, de commando Nico Staelsens', aldus de jury. 'In een grote monoloog laat Vanden Broecke in alles de onmacht spreken over een nieuwe 'wednot van België'. De Colombia en Arlecchino voor de beste vrouwelijke en mannelijke bijrollende rol, gingen naar Maureen Teeuwen en Vanja Rukavina. Teeuwen (61) kreeg de prijs voor haar rol in *Dumas/La Dame/De Sade* van Maatschappij Discordia. De jury achtte haar spel in deze productie een theaterstuk als waard. Rukavina (28) werd bekroond voor zijn rol in *The Nation* van Het Nationale Theater. Rukavina is 'de engel' in het stuk, aldus de jury. 'Met zijn optreden zet hij *The Nation* genadeloos op scherp en maakt hij de voorstelling daadwerkelijk gevaarlijk.'

de Volkskrant 17/09/2018, bladzijden 26 & 27
All rights reserved. Gebruik and reproductie enkel mits toelating van de uitgever via de Volkskrant

De overige prijzen

- Regieprijs: Guy Weizman voor *Salam* van het Noord-Nederlands Toneel
- Prosceniumprijs: Sief Theaterpartners
- VSD Mimprijs: *For the time being* van Schwegelmank i.s.m. Slagwerk Den Haag
- Gouden Kerkel voor meest indrukwekkende jeugdproductie: *Princess* van Theater Sonnaveck i.s.m. Toneelgroep Oostpool
- Gouden Kerkel voor meest indrukwekkende podiumprestatie: Janine Desmet voor haar rol in *Wat er gebeurt terwijl die mensen om jouka danst* van Schippers & Van Gucht en het baret
- ACT Award, van de belangenvereniging van acteurs, presentator en programmamaker: Conrad Maas

TROUW D'OR 2018

Karina Holla

voor *Romp* van Rob de Graaf door De Gemeenschap regie Roy Peters

Zehad het totaal niet verwacht, opgegeven te worden in de eregalerij van de beste actrices, maar daar hoort ze nu toch echt bij. Karina Holla (68), koningin van de mime, won gisteren de Theo d'Or voor haar rol in de voorstelling *Romp* van De Gemeenschap. Verrassend, omdat Holla een leven lang vooral mannelijke acties is geweest in het bewegingstheater en de mime. Terecht, omdat haar rol in *Romp* een grootse, unieke prestatie is.

In *Romp* speelt ze een oude vrouw, balancerend op de grens van leven en dood. Ander half uur lang ligt ze vastgeknoet aan haar sterfbed - we zien alleen haar hoofd. En dat hoofd praat en praait. Uit haar mond komt een stortvloed aan verwensingen, herinneringen, meedogenloze aantijgingen en poëtische bespiegelingen. Rob de Graaf schreef de tekst en Holla maakt van die papieren woorden bijna hallucinerend theater. Het gaat daarin zowel over alledaagse dingen als slecht eten en doorglijden, als droombelieden over vervlogen tijden.

Waar Holla als mimespeler altijd haar hele lichaam inzet, met ze het hier doen met haar hoofd en stem. Dat hoofd is expressief geschminkt. Met haar rode lippen, koolzwarte ogen en fel bewegende mond houdt ze haar publiek gevangen. Zelfs haar wenkbrauwen hebben zeggingskracht. Ze vertelt over foute lides, een getrouwerde jeugd, valse

verwachtingen en misbruik. In een knap geconserveerde emotionele woordenroom. Na eruit te zijn volgt stilte, dan weer roeske, gevolgd door berusting - en zo door tot in een genadeloos eindspel, een stilmerkende, laatste ademtocht.

De bekroning voor Holla komt op het juiste moment. In een interview vorige week in de *Volkskrant* zei ze dat ze een tijdje onzichbaar is geweest. Op zich is dat niet vreemd voor iemand van haar leeftijd die al een lange carrière achter zich heeft. Ze won mimprijzen, in binnen- en buitenland, speelde op allerlei festivals, is ridder in de Orde van Oranje Nassau. Met Barbara Duijff vormde ze een aantal jaren een succesvol duo. Ook werkte ze samen met Jakob Althoff en City Life en met Gerardjan Rijnders in *Ère blasé*.

Opvallend door haar kleine gestalte en kelle mimiek heeft ze ook teklowieskes. Niet voor niets maakte ze voorstellingen over Buster Keaton (*The man who wouldn't lie down*) en Stan Laurel & Oliver Hardy.

Mijn werk heeft ook altijd humoristische momenten. Humor kan dingen die verborgen liggen in de alledaagheid van het leven zichtbaar maken', zegt ze daarvoor. Haar inspiratiebronnen zijn Topor en Louise Bourgeois en schrijver Franz Kafka.

'De som eindigt altijd op nul/We bestaan/En daarna is het alsof we nooit hebben bestaan', zo eindigt *Romp*. Karina Holla bestaat. **HJ**

Karina Holla in *Romp*.

LOUIS D'OR 2018

Bruno Vanden Broecke

voor *Para* van David Van Reybrouck door KVS regie Raven Rubil

Daar staat hij, wijbde, de handen in een vuist voor zijn kruis. Een actieve houding, die orle en discipline ademt. Gestald lichaam, zware schouers, kale kop. Uit alles blijkt: deze Nico Staelsens is niet zomaar een burger. Nee, Nico Staelsens is een commando, een trotse militair, nog al tijd. Vraag hem gerust om dertig keer te 'pompen' (opdrukken) en hij doet het ter plekke, hier en nu. Zien? Nico Staelsens is verzonnen door schrijver David Van Reybrouck. Hij interviewde een tiental Belgische paramilitairen die in 1993 deelnamen aan de VN-vredesmissie in Somalië, een missie die tot wrede excessen onder de soldaten leidde. De verhalen van de geïnterviewden voegde hij in de monoloog *Para* samen tot één, fictief personage. Maar deze Nico Staelsens bestaat. En dat is te danken aan de Vlaamse acteur Bruno Vanden Broecke.

Vanden Broecke is hier niet heel bekend, maar heeft in België en langzaam maar dien, in het theater, in films en op tv. Hij ontving al eerder veel lof voor zijn solo *Missie*, ook van Van Reybrouck, waarin hij een gedesillusioneerde priester speelde. Een subtiel, haast transparante rol.

Heel goed acteren is een vorm van verdwijnen. En dat precies wat Vanden Broecke hier laat zien: je vergeet dat je naar een acteur zit te kijken. Verraderlijk naturel is het: spectaculair

onspectaculair. Met zijn meesterlijk beheersing en precisie tot op de millimeter geeft Vanden Broecke je het ongemmaaklijke gevoel dat je naar een echt mens zit te kijken.

Dat komt ook door de lucide vorm van de voorstelling. Staelsens staat op toneel om een lezing te geven over de vervloekte missie, nu bijna 25 jaar terug. Schijnbaar opgewekt begint hij aan zijn powerpointpresentatie: hier ligt Somalië, daar waren de Belguren Hill' noemde hij zwaarte soldatenhumor, een verwijzing naar Vietnam. En passant leren we Staelsens beter kennen: zijn vrome, zijn galgenhumor, zijn onverwachte woede. Hij kan dan tot het uiterste getraind zijn, niets kom hem voorbereiden op de chaos die hem in dat vreemde land te wachten stond.

De hitte, de angst, de adrenaline. En ja, toen is hij over de rand gegaan. Want er zijn in zo'n situatie maar twee opties, zegt Staelsens: je bent een lalkek of een klootzak. Dat is mischieus maar twee opties, zegt Staelsens: je mee. Hij wijkt je in ambivalentie en dwingt je je morele oordeel op te schoppen. Nico Staelsens is niet per se sympathiek. Maar hij raakt je wel, verwaald als hij is in dat onbegrijpelijk maar reële schone gebied tussen vader en slaafhoofd. Bruno Vanden Broecke maakt meesterlijk inzichtbaar dat Staelsens daar nooit meer uit ontsnapt. **HW**

Bruno Vanden Broecke in *Para*.

ARLECCHINO 2018

Vanja Rukavina

voor *The Nation* van Eric de Vroedt door Het Nationale Theater regie Eric de Vroedt

Iheens was hij daar, wuf geschminkt en in korte broek: Vanja Rukavina als de jonge schoonzoon van Marike Heethink in *De pelikaan* van Toneelgroep Amsterdam. In dit beklemmende familiedrama van August Strindberg in regie van Susanne Kennedy waren alle acteurs een soort mechanische marionetten. In die rol viel Rukavina (29, geboren in Bosnië, in 1992 met zijn ouders gevlucht naar Nederland) voor het eerst echt op. Hij bleek zich thuis te voelen in dit strakke concept, in dit bijna monomane acteren.

Een andere kant van zijn talent laat hij zien in *The Nation* van Het Nationale Toneel (tekst en regie Eric de Vroedt), waarin hij Damir speelt, een genadeloos jonge jongen in de Haagse Schilderswijk. In alle dramatische lijnen is hij de spil. Een lastige rol, omdat hij zowel de zachte kant van zijn karakter als de sluismerende woede moet laten zien. Dat gaat hem voortreffelijk af - hij speelt geraffineerd met de sympathie en afkeer van het publiek. Hoogtepunt in de voorstelling is een lange, furieuze monoloog waarin Damir inbreekt in een talkshow en alles en iedereen door elkaar schudt. Het lijkt angstvallig echt. Dit Rukavina een veelzijdig acteur is, bewees hij eerder al in *Nobody Home* van Daria Bukvic, waarin hij samen met twee andere jongens speelde die als vluchteling naar Nederland kwamen. Een prachtige voorstelling, tussen documentaire theater en stand-upcomedy in. Daarin zagen we Rukavina als een charmante verhalenverteller en komediant. Open en geestig, met ontroerende scènes over zijn moeder en de strijd om in dit land geworteld te raken. Nu is er dan de bekroning met de Arlecchino, als een van de beste jonge Nederlandse acteurs. **HJ**

Vanja Rukavina in *The Nation*.

COLOMBIA 2018

Maureen Teeuwen

voor *Dumas/La Dame/De Sade* van Alexandre Dumas fils, Marike de Sade door Maatschappij Discordia regie Jan Joris Lamers

Ahijd wanneer Maureen Teeuwen op een theaterpodium rondloopt, lijkt het alsof ze een beetje is verdwaald. Altijd heeft ze dat zoekende, verwonderde blik. Het is dat bijna toevallig dat haar acteren zo eigen maakt. Ook in *Dumas/La Dame/De Sade* van Maatschappij Discordia speelt ze weer met die lichte ironie, als de buitenstaander die tegen wil en dank ergens in verzeild is geraakt. Dat is schijn, want Teeuwen weet heel goed wat ze doet.

Dumas/La Dame/De Sade is losjes gebaseerd op *La Dame aux camélias*, de Franse tragedie over de toelgang van een lichtzinnige vrouw. Onder leiding van Jan Joris Lamers gaan de drie actrices (naast Teeuwen ook Miranda Prein en Annette Kouwenhoven) op zoek naar de achterkant van dit tragische vrouwenleven en horen we ook persoonlijke anekdotes.

Just: Teeuwen meandert hier door haar eigen zinnige stijl lichtvoetig door de theatergeschiedenis en het echte leven. Teeuwen speelde lang bij Mijngedagendandant, waarvan ze een van de oprichters is. Een van haar mooiste rollen daar was die in *Vitje en Violet*, over verboden, vroeg 20ste-eeuwse liefde tussen twee vrouwen. In de tv-serie *Hertenklomp* was ze de erg grappige, licht paniekerige talkshowhost Patty Pontje, die worstelde met haar carrière en de liefde. In beide rollen blonk ze uit door die specifieke combinatie van lichtvoetigheid, terloopheid en droogkomische humor. Teeuwen gaat altijd niet even een klein stukje van haar personage af staan, zodat er iets te raden overblijft. Verder al werd zij genomineerd voor de Colombia voor haar rol in *abignif Party*. Nu heeft ze de prijs volkomen terecht gewonnen. **HJ**

Teeuwen in *Dumas/La Dame/De Sade*.

